

Czesław Miłosz

Versek

CAMPO DI FIORI

*Rómában, a Campo di Fiorin
olajbogyó, citrom kosárszám,
bor fröccsen tépett virággal
behintett utcakövekre.*

*Az árusok rózsaszín tenger-
gyümölcsöt szórnak halomba,
sötét szőlőgerezdek
hullnak hamvas barackra.*

*Itt, épp ezen a téren
égették Giordano Brunót,
kiváncsi tömeg nézte,
bogy szít tüzet a hóhér.
S a láng alig aludt ki
már tele voltak a kocsmák,
s a kofák kosárszám hordtak
citromot, olajbogyót.*

*Varsói körhinta mellett
jutott e tér eszembe;
nyájas tavaszi este,
pattogott vídám zene.*

*Elnyomta az a gettóból
ballatszó sortüzek hangját,
s messze röptek a párok
az enyhe tavaszi égbe.*

*Az égő házakból néha
sárkányt hozott a szél és
a körhintán kerengők
fekete pernyét fogtak.
Lányok szoknyája lebbent
égő házak szelében,
s kacagott a víg sokaság,
– oly szép volt a vasárnap.*

*Lesz, aki ezt így érti:
legyen Varsó vagy Róma,
üzletel, mulat a jónép,
a máglyát elkerüli.
Másnak más a tanulság –
minden, minden mulandó,
még ki sem húnyt az a láng
már kezdik elfeledni.*

*Akkor a mártírok nagy
magányán eltűnődtem.
Hogy amikor Giordano
a vesztőhelyre lépett
egyetlen árva szót sem
talált az emberi nyelvben,
hogy búcsút vegyen véle
a hátramaradóktól.*

*Siettek, várt a kocsmá,
a piac – tenger gyümölcsét,
citromot, olajbogyót
hordtak a víg zsilvajban.
S már oly messze volt tőlük,
szinte évszázadokra,*

*s ők egy percet, ha vártak,
míg elragadta a tűz.*

*E magányos pusztlókat
a világ már elfeledte,
nyelvük oly idegen lett,
mint kihült bolygó nyelve.
Míg mindebből legenda
nem lesz és évek múltán
egy új Campo di Fiori
egy költő újra lázad.*

[1943]

GÖMÖRI GYÖRGY
FORDÍTÁSA

AZ ELMÚLT IDŐK HÖLGYEINEK PANASZA

*Ráncolt szoknyáink ronggyá koptak utak bosszán,
Gyöngyeink elnyelte a történelem mélye,
Pántlikáinkból a szél pernyét űz víz sodrán,
Ujjaink gyűrűit a vad csűrbe letépte.*

*Ékes frizuránk, mibe mesteri kezekkel
Csillagot, virágokat szóttek, tarka tollat,
Szétesett és hamuként hullott a vak estbe.*

*S míg áttetszőn fölkel a tengerből a reggel,
Pucéran gyalogoltunk az új Babilonban,
Ráncolt homlokunk mögött emléket keresve.*

[GOSZYCE, 1944]

KERÉNYI GRÁCIA FORDÍTÁSA

EGY SZEGÉNY KERESZTÉNY A GETTÓRA NÉZ

A méhek körülépítik a vörös májat,
A hangyák körülépítik a fekete csontot,
Kezdődik a selymek szétszakítása, taposása,
Kezdődik az üveg, fa, vörösréz, nikkel, ezüst, gipszhabarék,
Bádoglemez, húr, trombita, falevél, golyó, kristály, törése-zúzása,
Pukk! sárga falból robbanó forró foszforos keverék
Nyeli az emberi és állati szórt.

A méhek körülépítik a tüdő-lombot,
A hangyák körülépítik a fehér csontot,
Szétszaggatva papír, kaucsuk, vászon, bőr, len, rostok,
Cellulóze, haj, kigyópikkely, drótok,
A tető tűzbe rogy, fal és láng öleli át a fundamentumot,
Már csak a homokos, letiport, egyetlen levéltelen fa,
S föld van.

Lassan, alagutat fúrva, nyomul előre az ör-vakond,
Homlokára tüzött kis vörös lámpája ragyog,
Megérinti a temettek testét, számol, tovább hatol,
Megismeri az emberi hamut a szivárványos gőzről,
Bármelyik ember hamuját a szivárvány más színéről.
A méhek körülépítik a piros nyomot,
A hangyák körülépítik a helyet, mi testem után marad.

Félek, félek az ör-vakondtól,
Szembéja duzzadt, mint pátriárkáé,
Ki sokat üldögélt gyertyafénynél
A Teremtés könyvét olvasva.
Mit szóljak neki én, az Újszövetség Zsidója,
Ki kétezer éve várok Jézus visszatértére?
Szétzúzott húsom elárul az ő tekintetének
És a halál segédei közé sorol engem:
Körülmetéletlenek közé.